

Τα βιβλία των Εκδόσεων Πουκαμισάς συμπυκνώνουν την πολύχρονη διδακτική εμπειρία των συγγραφέων μας και αποτελούν το βασικό εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούν οι μαθητές των φροντιστηρίων μας. Μέσα από τη διαρκή τους αξιοποίηση στις τάξεις μας διασφαλίζουμε τον εμπλουτισμό τους, τη συνεχή τους βελτίωση και την επιστημονική τους αρτιότητα, καθιστώντας τα βιβλία των Εκδόσεών μας εγγύηση για την επιτυχία των μαθητών.

εκδόσεις

πουκαμισάς

τα **βιβλία** των **επιτυχιών**

Γεωργία Μακρή
Στέλλα-Έλενα Βέργη

Αρχαία Ελληνικά
ΛΥΣΙΟΥ
ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ

Β' Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

εκδόσεις
ΠΟΥΚΑΜΙΑΣ

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την υπογραφή ενός εκ των συγγραφέων

Σειρά: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ | Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Λυσίου Υπέρ Μαντιθέου, Αρχαία Ελληνικά Β΄ Λυκείου
Γεωργία Μακρή – Στέλλα-Έλενα Βέργη
ISBN: 978-618-5325-30-5

Επιμέλεια κειμένου: Γωγώ Κουτσούγερα
Σχεδιασμός έκδοσης: Αναστασία Σουθάκη
Στοιχειοθεσία-σελιδοποίηση: Γιάννης Κορναράκης
Προσαρμογή εξωφύλλου: Ηρώ Νικολάου
Υπεύθυνη έκδοσης: Γωγώ Κουτσούγερα

Copyright 2019 © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ, Γεωργία Μακρή – Στέλλα-Έλενα Βέργη για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο

Κυκλοφορία έκδοσης: Ιούλιος 2019

Επικοινωνία με συγγραφείς: Γεωργία Μακρή – georgiamak@yahoo.gr
Στέλλα-Έλενα Βέργη – s_e_vergi@yahoo.gr

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο, μέσο και μέθοδο αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, μετάφραση, διασκευή, θέση σε κυκλοφορία, παρουσίαση, διανομή και η εν γένει πάσης φύσεως χρήση και εκμετάλλευση του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμηματικά, καθώς και της ολικής αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου (στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης κ.λπ.) και του εξωφύλλου του, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπάρχουσας νομοθεσίας περί προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων περιλαμβανομένων και των σχετικών διεθνών συμβάσεων.

Αριθμός έκδοσης: 1η | Αριθμός αντιτύπων: 1000

εκδόσεις
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

Λ. Βουλιαγμένης 46 & Αλεξίουπόλεως, ΤΚ 164 52 Αργυρούπολη
Τ. 210 4112507 | www.ekdoseispoukamisas.gr | info@ekdoseispoukamisas.gr

Περιεχόμενα

Εισαγωγή Η ρητορική στην αρχαία Ελλάδα	11
Εισαγωγή Λυσίου Υπέρ Μαντιθέου	41
Ενότητα 1n:	
Προοίμιο §§1-3	47
Ενότητα 2n:	
Διήγηση – Απόδειξη §§4-8	93
Ενότητα 3n:	
Διήγηση – Απόδειξη §§9-10	161
Ενότητα 4n:	
Διήγηση – Απόδειξη §§11-12	191
Ενότητα 5n:	
Διήγηση – Απόδειξη §13	219
Ενότητα 6n:	
Διήγηση – Απόδειξη §§14-17	247
Ενότητα 7n:	
Διήγηση – Απόδειξη §§18-19	295
Ενότητα 8n:	
Επίλογος §§20-21	329
Επαναληπτικές ερωτήσεις κατανόησης κλειστού τύπου	356
Παράλληλα κείμενα	386

Εισαγωγή – Λυσίου Υπέρ Μαντιθέου

(με βάση την εισαγωγή του σχολικού βιβλίου
με τη μορφή ερωτήσεων-απαντήσεων)

1. Τι γνωρίζετε για τον θεσμό της δοκιμασίας των αρχόντων;

Βασικό θεσμό για τη θεμελίωση και διασφάλιση του δημοκρατικού πολιτεύματος στην Αθήνα των κλασικών χρόνων αποτελούσε η **δοκιμασία** των αρχόντων, αιρετών και κληρωτών. Κάθε δηλ. Αθηναίος πολίτης, προκειμένου να ασκήσει οποιοδήποτε αξίωμα, έπρεπε μετά την εκλογή του να υποστεί μια υποχρεωτική εξέταση που στόχευε στο να διαπιστωθεί αν πληρούνταν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την ανάληψη των καθηκόντων του και αν ήταν άξιος του λειτουργήματος που είχε κληθεί να αναλάβει. Η δοκιμασία γινόταν αρχικά ενώπιον της Βουλής των Πεντακοσίων· αργότερα όμως προστέθηκε και ένα δεύτερο στάδιο ενώπιον του δικαστηρίου της Ηλιαίας για όσους αποδοκίμαζε η Βουλή και ασκούσαν έφεση (Αριστοτ. Αθην. Πολ. 55.2 και 45.3, Δημοσθ. κατά Λεπτ. 90).

2. Ποια είναι η υπόθεση του συγκεκριμένου λόγου;

Ο **Μαντίθεος** από το Θορικό της Ακαμαντίδος φυλής κληρώθηκε βουλευτής και δοκιμάζεται. Εμφανίστηκε όμως στη Βουλή ένας Αθηναίος, ο οποίος τον κατηγορεί ότι υπηρέτησε ως ιππέας των Τριάκοντα, επειδή το όνομά του ήταν γραμμένο στον κατάλογο στον οποίο είχαν αναγραφεί τα ονόματα όλων όσοι υπηρέτησαν ως ιππείς επί των Τριάκοντα. Ο κατήγορος, εκμεταλλευόμενος προφανώς το μίσος των δημοκρατών Αθηναίων για τους Τριάκοντα και τους οπαδούς τους ελπίζει στην καταδίκη του Μαντίθεου και στην ακύρωση της εκλογής του, αν και πέρασαν αρκετά χρόνια από τότε. Ο Μαντίθεος δεν μπορεί να αρνηθεί την αναγραφή του ονόματός του στον κατάλογο, προσπαθεί όμως να πείσει το δικαστήριο ότι το γεγονός αυτό δεν αποτελεί απόδειξη ενοχής. Ισχυρίζεται ότι η γύψινη σανίδα, όπου ήταν γραμμένα τα ονόματα των ιππέων, ήταν εκτεθειμένη και ο καθένας μπορούσε να σβήσει όποιο όνομα ήθελε και να γράψει ένα άλλο. Το σημαντικότερο όμως επιχείρημά του ήταν ότι αυτός δεν έγινε ιππέας, διότι ο φύλαρχος δεν εισέπραξε από αυτόν την κατάσταση, δηλ. τη χρηματική προκαταβολή που έπαιρναν οι ιππείς από το δημόσιο ταμείο και την οποία επέστρεφαν με τη λήξη της θητείας τους, αφού μάλιστα απουσίαζε από την Αθήνα την εποχή των Τριάκοντα.

Ο Μαντίθεος βρίσκει την ευκαιρία να μιλήσει διεξοδικά για τη ζωή του με πειστικότητα και αξιοπρέπεια. Εμφανίζεται ως τίμιος αδελφός, ενάρετος άνθρωπος, γενναίος στρατιώτης και χρηστός πολίτης.

3. Πώς αξιολογείται ο συγκεκριμένος λόγος του Λυσία;

Ο λόγος αυτός θεωρείται από τους καλύτερους του Λυσία, διότι ο δεινός αυτός λογογράφος με το χάρισμα της νηθοποιίας του απεικονίζει αριστοτεχνικά τον πελάτη του.

Ο χρόνος της απαγγελίας του δεν είναι γνωστός. Από στοιχεία όμως του λόγου, όπως **α.** η μνημονευόμενη εκστρατεία στην Κόρινθο το 394 π.Χ., **β.** άλλες εκ-

στρατείες και φρουρές (βλ. και Ξενοφώντος, *Ελληνικά* 4.4.30) που φθάνουν μέχρι το 392 π.Χ. και γ. η αναφορά του Μαντιθέου στον Θρασύβουλο που ακόμα ζούσε και φονεύθηκε στην Άσπενδο της Παμφυλίας το 389 π.Χ. (Ξενοφώντος, *Ελληνικά* 4.4.30), συμπεραίνουμε ότι εκφωνήθηκε μεταξύ των ετών 392-389 π.Χ.

Δεν γνωρίζουμε αν η δοκιμασία του Μαντιθέου υπήρξε γι' αυτόν επιτυχής. Συνήθως όμως η επιτυχημένη απολογία προδικάζει και το αποτέλεσμα.

4. Να αναφέρετε επιγραμματικά τη δομή του συγκεκριμένου λόγου.

Η τάξη, δηλαδή η διάκριση του ρητορικού λόγου στα μέρη του, είναι για τον Λυσία στερεότυπη. Για τη σταθερότητα αυτή ξεχωρίζει ανάμεσα στους άλλους ρήτορες. Έτσι και ο λόγος αυτός αποτελείται από τα εξής μέρη:

1. Προοίμιο (exordium) §§1-3

2. Διήγηση (narratio) – Πίστη ή Απόδειξη (probatio ή argumentatio) §§4-19

3. Επίλογος (peroratio) §§20-21

Η διήγηση δεν περιλαμβάνει μόνον έκθεση γεγονότων σχετικών με το κατηγορητήριο, αλλά και γεγονότα που χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία όχι μόνο για την αναίρεση της κατηγορίας αλλά και για την προβολή της υποδειγματικής συμπεριφοράς του κατηγορουμένου στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο του. Έτσι η διήγηση στο μεγαλύτερο μέρος του λόγου λειτουργεί ως απόδειξη.

Αναλυτικότερα η διάρθρωση του λόγου έχει ως εξής:

1. Προοίμιο §§1-3

- α. Ο Μαντίθεος πιστεύει ότι μετά την απολογία του οι Βουλευτές θα εγκρίνουν τη βουλευτική του εκλογή.
- β. Έκθεση της κατηγορίας: Υπηρέτησε ως ιππέας επί των Τριάκοντα.

2. Διήγηση – Απόδειξη §§4-19

Αναίρεση της κατηγορίας (4-8)

Απολογία του Μαντιθέου για όλη τη ζωή του (9-19)

Η συμπεριφορά του Μαντιθέου στην ιδιωτική ζωή του (10)

Η συμπεριφορά του Μαντιθέου στη δημόσια ζωή του (11-12)

Η στρατιωτική συμπεριφορά του Μαντιθέου και η σκοπιμότητά της (13-17)

Το κριτήριο αξιολόγησης του πολίτη (18-19)

3. Επίλογος §§20-21

α. Η πρώτη δημηγορία του Μαντιθέου και ο σκοπός της

β. Το κίνητρο της ενασχόλησης του Μαντιθέου με τα κοινά

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες.**Οι λανθασμένες να αντικατασταθούν από τις αντίστοιχες σωστές.**

- α.** Η δοκιμασία αφορούσε τόσο τους αιρετούς όσο και τους κληρωτούς άρχοντες.
- β.** Ο Μαντίθεος καταγόταν από το Θορικό της Αιαντίδος φυλής.
- γ.** Ο Μαντίθεος επιχειρεί να αποδείξει ότι το όνομά του δεν ήταν γραμμένο στην πινακίδα.
- δ.** Το σημαντικότερο επιχείρημα του Μαντιθέου ήταν ότι η πινακίδα μπορούσε εύκολα να αλλοιωθεί.
- ε.** Ο Μαντίθεος στον λόγο του μιλάει διεξοδικά για την ιδιωτική και τη δημόσια ζωή του.
- στ.** Ο λόγος του Μαντιθέου μπορεί να χρονολογηθεί με ακρίβεια.
- ζ.** Το πιθανότερο είναι ότι ο Μαντίθεος πέρασε επιτυχώς τη δοκιμασία.
- η.** Η διήγηση στο μεγαλύτερο μέρος του λόγου λειτουργεί και ως απόδειξη.
- θ.** Το κριτήριο αξιολόγησης του πολίτη περιλαμβάνεται στην επίλογο.

2. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.**α. Ο Μαντίθεος κληρώθηκε:**

- i.** βουλευτής
- ii.** στρατηγός
- iii.** ηλιαστής
- iv.** ιππέας

β. Ένα στοιχείο που βοηθά στη χρονολόγηση του λόγου είναι:

- i.** η αναφορά στον Πελοποννησιακό πόλεμο
- ii.** η αναφορά στον Περικλή
- iii.** η αναφορά στον Θρασύβουλο, που ζούσε όταν εκφωνήθηκε ο λόγος
- iv.** η αναφορά στον Θρασύβουλο, που είχε πεθάνει όταν εκφωνήθηκε ο λόγος

γ. Το κίνητρο της ενασχόλησης του Μαντιθέου με τα κοινά περιλαμβάνεται:

- i.** στο προοίμιο
- ii.** στη διήγηση
- iii.** στην πίστη
- iv.** στον επίλογο

δ. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β:

στήλη Α	στήλη Β
1. δοκιμασία	α. επίδομα ιππέων
2. γύψινη σανίδα	β. έκθεση της κατηγορίας
3. κατάσταση	γ. θεσμός της δημοκρατίας
4. προσίμιο	δ. κατάλογος ιππέων

3. Να συμπληρώσετε τα κενά.

- α. Κάθε Αθηναίος πολίτης, προκειμένου να ασκήσει οποιοδήποτε
....., έπρεπε να υποστεί μια εξέταση, που
στόχευε στο να διαπιστωθεί αν ήταν άξιος για το λειτούργημα που είχε
κληθεί να αναλάβει. Η εξέταση αυτή ονομαζόταν
- β. Ο Μαντίθεος κληρώθηκε, όμως κάποιος Αθηναίος τον
κατηγόρησε ότι είχε υπηρετήσει ως την εποχή των
.....
- γ. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι η γύψινη σανίδα στην οποία αναγραφόταν
το όνομά του ήταν και ο καθένας μπορούσε να την
αλλοιώσει.
- δ. Το σημαντικότερο επιχείρημα του Μαντιθέου είναι ότι δεν είχε εισπράξει
την
- ε. Ο Μαντίθεος εμφανίζεται ως αδελφός,
..... άνθρωπος, στρατιώτης και
πολίτης.
- στ. Κάποια στοιχεία του λόγου, όπως η στην Κόρινθο
το, βοηθούν στη χρονολόγησή του, που τοποθετείται
μεταξύ των ετών

Ενότητα 1η

(Προοίμιο §§1-3)

Ἔστι δὲ προοίμιον καθόλου μὲν εἰπεῖν ἀκροατῶν παρασκευὴ καὶ τοῦ πράγματος ἐν κεφαλαίῳ μὴ εἰδόσι δῆλωσις, ἵνα γινώσκωσι, περὶ ὧν ὁ λόγος, παρακολουθοῦσί τε τῇ ὑποθέσει, καὶ ἐπὶ τὸ προσέχειν παρακαλέσαι καὶ καθ' ὅσον τῷ λόγῳ δυνατὸν εὖνους ἡμῖν αὐτοὺς ποιῆσαι

Αναξιμένης ο Λαμψακηνός 29, 1, 1436a 33

Αρχαίο Κείμενο

- [1] Εἰ μὴ συνήδη, ὧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι.
- [2] Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὰν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσασθαι.
- [3] Ἀξιῶ δέ, ὧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὥς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὥς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καὶ> περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὥς οὐχ ἵππευον οὐτ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

κείμενο – μετάφραση

[1] Εἰ μὴ συνήδη, ὦ βουλῆ,
τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς
τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν,
πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς
κατηγορίας·
ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις

τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους,
οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν
εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων
καταστῆναι.

[2] ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ
πιστεύω,
ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει
ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος,
ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν
πεπραγμένων,
μεταμελήσιν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με
εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι.

[3] ἀξιώ δέ, ὦ βουλῆ,
ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω,
ὥς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι
πράγμασι
καὶ ὥς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων
μετέχειν ὑμῖν,
μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι·
ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καὶ> περὶ τὰ ἄλλα
μετρίως βεβιωκῶς
καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοῦς
λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν,
δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν,

τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι.
Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὥς οὐχ ἵππευον

οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν
τριάκοντα,
οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

[1] Ἄν δεν γνώριζα καλά, κύριοι βουλευτές,
ὅτι οἱ κατηγοροὶ ἐπιθυμοῦν με κάθε τρόπο
να με βλάψουν,
θα τοὺς χρωστοῦσα μεγάλη ευγνωμοσύνη γι'
αὐτὴ τὴν κατηγορία·

γιατί πιστεύω πως για ὅσους ἔχουν
συκοφαντηθεῖ ἀδίκα

αὐτοὶ εἶναι αἱπτοὶ μεγάλων καλῶν,
οἱ ὁποῖοι τοὺς ἀναγκάζουν
να λογοδοτήσουν για τὶς πράξεις τῆς ζωῆς
τοὺς.

[2] Εγὼ δηλαδὴ ἔχω τόσο πολὺ ἐμπιστοσύνη
στον εαυτό μου,

ὥστε ἐλπίζω ὅτι, κι ἂν ἀκόμα κάποιος
φέρεται ἐχθρικά σε μένα,
ὅταν με ἀκούσει να μιλῶ για ὅσα ἔχω κάνει
(για τὶς πράξεις μου),

θα ἀλλάξει γνώμη καὶ θα με θεωρήσει πολὺ
καλύτερο ἀπὸ ἐδῶ καὶ στο εξῆς.

[3] Καὶ ἔχω τὴν ἀξίωση, κύριοι βουλευτές,
ἀν σας ἀποδείξω αὐτό μόνον,
δηλαδὴ ὅτι διακέμαι φιλικὰ στο τωρινό
πολίτευμα

καὶ ὅτι θεώρησα χρέος μου να πάρω μέρος
στοὺς ἰδίους ἀγῶνες με σας,

να μην ἔχω καμία παραπάνω ωφέλεια·
ἀν ὅμως ολοφάνερα ἔχω ζήσει καὶ ως πρὸς
τὰ ἄλλα κόσμια (με μέτρο)

καὶ πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τὴ φήμη (μου) καὶ
ἀπὸ τὰ λόγια τῶν ἐχθρῶν μου,
σας παρακαλῶ ἐμένα να με ἐγκρίνετε ως
βουλευτὴ,

αὐτοὺς ὅμως να τοὺς θεωρήσετε χειρότερους.
Καὶ πρῶτα θα ἀποδείξω πως δεν ἤμουν
ἱππέας

οὔτε βρισκόμουν στὴν Ἀθῆνα κατὰ τὴν
ἐποχὴ τῶν Τριάντα Τυράννων
οὔτε συμμετείχα στο τότε πολίτευμα.

Γραμματικά – Λεξιλογικά Σχόλια

[1]

εἶ: υποθετικός σύνδεσμος

συνήδη: α' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος *σύννοιδα* = γνωρίζω καλά < σύν + οἶδα < θέμ. ειδ-, ἰδ-

Συνώνυμα: γιγνώσκω, ἐπαῖω, ἐπίσταμαι

Αντώνυμα: ἀγνοῶ

Ομόρριζα: εἶδηση, συνείδηση, ασυνείδητος, συνειδητός, ευσυνείδητος, εἰδήμων, εἶδος, εἰδικός, εἰδοποιός, ἱστορία, ἱστοριογράφος, ἱστοριογραφία, ἱστοριοδίφης ανιστόρητος

βουλή: κλητική ενικού θηλυκού γένους του α' κλιτου ουσιαστικού *ἡ βουλή* < ρ. βουλεύω

Ομόρριζα: βουλευτής, βουλευτήριο, βούλευμα, βουλευτικός

κατηγόροις: δοτική πληθυντικού αρσενικού γένους του β' κλιτου ουσιαστικού *ὁ κατήγορος* < κατά + ἀγορεύω (= μιλῶ δημόσια) < ἀγορά < ἀγείρω

Συνώνυμα: ὁ διώκων

Αντώνυμα: ὁ συνήγορος, ὁ φεύγων

Ομόρριζα: ἀγόρευση, δικηγόρος, συνήγορος, ευπροσήγορος, προσηγορικός

τοῖς βουλομένοις: μετοχή μέσου ενεστώτα, δοτική πληθυντικού αρσενικού γένους, του ρήματος *βούλομαι* = επιθυμῶ < θέμ. βουλ-

Συνώνυμα: ἐθέλω, ἐπιθυμῶ, ποθῶ, ἐφίεμαι, ὀρέγομαι, γλίχομαι

Αντώνυμα: ἀβουλῶ

Ομόρριζα: βούληση, βουλητικός, βούλημα, αβούλητος, άβουλος, κακόβουλος, βουλιμία

παντός: γενική ενικού αρσενικού γένους του γ' κλιτου επιθέτου *πᾶς, πᾶσα, πᾶν*

Συνώνυμα: ᾅπας, σύμπας, ὅλος

Αντώνυμα: οὐδεὶς

Ομόρριζα: παντοτίνος, παντοπωλείο, παντογνώστης, πασίγνωστος, παγκόσμιος, πανανθρώπινος, πασιφανής

τρόπου: γενική ενικού αρσενικού γένους του β' κλιτου ουσιαστικού *ὁ τρόπος* < τρέπω

Ομόρριζα: τροπή, ανατροπή, αποτροπή, τροποποίηση, τρόπαιο, επίτροπος, πολύτροπος, ευτράπελος

κακῶς: τροπικό επίρρημα (βαθμοί του επιρρήματος → θετικός: κακῶς | συγκριτικός: κάκιον, χειρόν | υπερθετικός: κάκιστα, χείριστα)

Αντώνυμο: εὔ

Ομόρριζα: κακία, κακόβουλος, κακοποίηση, κακοποιός, καχύποπτος

ποιεῖν: απαρέμφατο ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος ποιέω-ποιῶ < θέμ. ποιε-, ποιη-

Συνώνυμο: πράττω, ἐργάζομαι, δρῶ

Ομόρριζα: ποίηση, ποίημα, ποιητής, ποιότητα, ειδοποιός, κακοποιός, επιπλοποιός, προσποίηση, μεταποίηση, κακοποίηση, περιποίηση, περιποιητικός, εμποία, χειροποίητος

κακῶς ποιῶ (περίφραση): βλάπτω, κακοποιῶ

Αντώνυμο: εὔ ποιῶ

πολλήν: αιτιατική ενικού θηλυκού γένους του ανώμαλου επιθέτου ὁ πολύς, ἡ πολλή, τὸ πολύ (βαθμοί του επιθέτου → θετικός: πολλήν | συγκριτικός: πλείονα/πλείω | υπερθετικός: πλείστην)

Αντώνυμο: ὀλίγος

Ομόρριζα: πλήθος, πληθυντικός, πολλαπλός, πολλαπλασιασμός, πολυμήχανος, πολυλογία

χάριν: αιτιατική ενικού θηλυκού γένους του γ' κλιτου οδοντικόληκτου ουσιαστικού ἡ χάρις, -ιτος = η ευγνωμοσύνη < ρ. χαίρω

εἶχον: α' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος ἔχω

Συνώνυμο: κτῶμαι

Αντώνυμο: στεροῦμαι

Ομόρριζα: ακατάσχετος, ανακωχή, ανεκτός, ανθεκτικός, εφεκτικός, καχεκτικός, ανοχή, αντοχή, αποχή, εξοχή, κατοχή, μετοχή, παροχή, εκεχειρία, ένοχος, κάτοχος, πάροχος, μέτοχος, ννίοχος, υπέροχος, έξη, εξής, ευεξία, εχεμύθεια, εχέμυθος, εχέφρων, κατεχόμενα, καχεξία, νουνεχής, συνεχής, οχυρό, πολιούχος, κληρούχος, προνομιούχος, ραβδούχος, διπλωματούχος, σχέδιο, σχεδόν, σχέση, σχετικός, σχήμα, σχολείο, χειρόκτιο, χτικιό

χάριν ἔχω τινί (περίφραση): χρωστώ ευγνωμοσύνη σε κάποιον

Συνώνυμο: χάριν οἶδα

ήγοῦμαι: α' ενικό οριστικής μέσου ενεστώτα του ρήματος *ήγοῦμαι* = νομίζω, είμαι αρχηγός < θέμ. ηγε-, ηγη-

Συνώνυμο: ἄρχω, ἡγεμονεύω, κρατῶ/κρίνω, νομίζω, οἶομαι, ὑπολαμβάνω, δοκῶ, φρονῶ, γινώσκω, κρίνω

Ομόρριζα: ηγέτης, ηγεσία, ηγετικός, αφήγηση, αφηγηματικός, διήγηση, διηγηματικός, αδιήγητος, καθηγητής, υφηγητής, περίγηση, απεριήγητος, ηγεμόνας, ηγεμονία, εισηγητής, εισήγηση, εξήγηση, ηγεμονικός, ηγούμενος

ἀδίκως: τροπικό επίρρημα (βαθμοί του επιρρήματος → θετικός: ἀδίκως | συγκριτικός: ἀδικώτερον | υπερθετικός: ἀδικώτατα)

τοῖς διαβεβλημένοις: μετοχή μέσου παρακειμένου, δοτική πληθυντικού αρσενικού γένους, του ρήματος *διαβάλλομαι* = συκοφαντούμαι < διά + βάλλομαι < θέμ. βελ-, βαλ-, βλη-, βολ-

Συνώνυμο: συκοφαντοῦμαι

Ομόρριζα: βέλος, βελόνι, βαλλιστικός, περιβάλλον, διάβολος, βολή, υπερβολή, καταβολή, συμβολή, επιβολή, υποβολή, προκαταβολή, προβολή, αναβολή, βολίδα, προβολέας, βλήμα, βλητός, διαβλητός, αδιάβλητος, αναβλητικός

εἶναι: απαρέμφατο ενεστώτα του ρήματος *εἶμι* = είμαι < θέμ. ἐσ-

Συνώνυμο: ὑπάρχω, γίγνομαι, πέφυκα, διατελῶ

Ομόρριζα: ουσία, παρουσία, απουσία, ουσιώδης, επουσιώδης, ανούσιος, ουσιαστικό, οντότητα, οντολογία, όντως, ετυμολογία

μεγίστων: γενική πληθυντικού ουδέτερου γένους, υπερθετικού βαθμού, του ανώμαλου επιθέτου *ὁ μέγας, ἡ μεγάλη, τὸ μέγα* (βαθμοί του επιθέτου → θετικός: μεγάλων | συγκριτικός: μειζόνων | υπερθετικός: μεγίστων)

Συνώνυμο: σπουδαῖος

Αντώνυμα: μικρός, σμικρὸς

Ομόρριζα: μέγεθος, ευμεγέθης, μεγαλείο, μεγαλοψυχία, μεγαλοπρέπεια

ἀγαθῶν: γενική πληθυντικού ουδέτερου γένους του β' κλιτου επιθέτου *ὁ ἀγαθός, ἡ ἀγαθή, τὸ ἀγαθόν* (βαθμοί του επιθέτου → θετικός: ἀγαθῶν | συγκριτικός: ἀμεινόνων, βελτιόνων, κρειπτόνων, λφόνων | υπερθετικός: ἀρίστων, βελτίστων, κρατίστων, λφίστων)

Συνώνυμο: καλὸς

Αντώνυμα: κακὸς

Ομόρριζα: αγαθιάρης, αγαθοεργία, πανάγαθος, ανδραγάθημα, καλοκάγαθος

αἰτίους: αιτιατική πληθυντικού αρσενικού γένους του β' κλιτου επιθέτου *ὁ αἴπιος, ἡ αἰτία, τὸ αἶπιον* < ρ. αἰτιάομαι-αἰτιῶμαι (= κατηγορώ)

Ομόρριζα: αιτιολόγηση, υπαίτιος, αναίτιος, αιτιατό, αιτιοκρατία

οἵτινες: ονομαστική πληθυντικού αρσενικού γένους της αναφορικής αντωνυμίας *ὅστις, ἥτις, ὅ,τι*

ἀναγκάζωσι: γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος *ἀναγκάζω*

Συνώνυμο: βιάζομαι

Αντώνυμο: πείθω

Ομόρριζα: αναγκαστικός, εξαναγκασμός, ανάγκη, αναγκαίος

ἔλεγχον: αιτιατική ενικού αρσενικού γένους του β' κλιτου ουσιαστικού *ὁ ἔλεγχος* < ρ. ἐλέγχω

Ομόρριζα: ελεγκτής, ελεγκτικός, επανέλεγχος, ελεγχόμενος, ανεξέλεγκτος

βεβιωμένων: μετοχή παθητικού παρακειμένου, γενική πληθυντικού ουδέτερου γένους, του ρήματος *βίομαι-βιοῦμαι* < θέμ. βιο-

Συνώνυμα: ζῶ, διαιτάωμαι-διαιτῶμαι

Αντώνυμα: ἀποθνήσκω, τελευτῶ

Ομόρριζα: βίωση, ἀβίωτος, βιώσιμος, βίωμα, βιωματικός, ἔμβιος, ἄβιος, διαβίωση, επιβίωση, αναβίωση, συμβίωση, αντιβίωση, αντιβιοτικό, βιωσιμότητα, βίος, βιολογία, βιοτεχνολογία, βιοποικιλότητα, βιοκαλλιέργεια

καταστῆναι: απαρέμφατο αορίστου β' του ρήματος *καθίσταμαι* < κατά + ἵσταμαι < θέμ. στή-, στα-

Συνώνυμο: γίγνομαι

Ομόρριζα: στάση, απόσταση, υπόσταση, σύσταση, έκσταση, διάσταση, επανάσταση, επιστάτης, προστάτης, στατήρας, στασιαστής, διάστημα, απόστημα, στήλη, σπηλίτης, σπηλιτεύω, στήμονας, ιστός, ιστίο, στάδιο, μετανάστης, συστάδα, σύστημα, υποστατικό, άστατος, προεστώς

καθίσταμαι εἰς ἔλεγχον τῶν βεβιωμένων (περίφραση): λογοδοτώ για τις πράξεις της ζωής μου

[2]

οὕτω: τροπικό/ποσοτικό επίρρημα = τόσο

σφόδρα: ποσοτικό επίρρημα = πολύ

ἐμαυτῷ: δοτική ενικού αρσενικού γένους, α' προσώπου, της αυτοπαθητικής αντωνυμίας *ἐμαντοῦ, ἐμαντῆς*

πιστεύω: α' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος *πιστεύω* = πιστεύω, έχω εμπιστοσύνη σε κάτι/κάποιον < θέμ. πιστευ-

Συνώνυμο: πέποιθα

Αντώνυμο: ἀπιστέω-ἀπιστῶ

Ομόρριζα: πίστη, εμπιστοσύνη, εμπιστευτικός, ἀπιστος

ἐλπίζω: α' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος *ἐλπίζω* = ελπίζω, περιμένω < θέμ. ελπιδ-

Συνώνυμο: προσδοκάω-προσδοκῶ, караδοκῶ

Αντώνυμο: δέδοικα, φοβοῦμαι

Ομόρριζα: ἐλπίδα, ἀνέλπιστος, ἀέλπιδος, φέρελπις, ἐλπιδοφόρος, ἀπελπίσια

τίς: ονομαστική ενικού αρσενικού γένους της αόριστης αντωνυμίας *τίς, τίς, τὶ*

τυγχάνει: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος *τυγχάνω* < θέμ. τευχ-, тυχ-

Συνώνυμο: ἐφικνοῦμαι τινός, ἀπαντῶ τινὶ

Αντώνυμο: ἀμαρτάνω, πταίω, σφάλλομαι

Ομόρριζα: τυχερός, άτυχος, τύχη, αποτυχία, επιτυχία, πρόστυχος, τυχάρπαστος, τυχοδιώκτης, τυχαίος, τυχαιότητα, τυχαία, επίτευξη, επίτευγμα, συνέντευξη, εντευκτήριο, ανεπίτευκτος

ἀνδῶς: τροπικό επίρρημα = χωρίς ευχαρίστηση, άσχημα, δυσάρεστα < α- (στερητικό) + ηδ- < ρ. ἡδομαι (= ευχαριστιέμαι, χαίρομαι)

Συνώνυμο: κακῶς

Αντώνυμο: ἡδέως

Ομόρριζα: ανδία, ανδιαστικός, ηδονή, ηδύποτο, ηδυπάθεια

διακείμενος: μετοχή ενεστώτα, ονομαστική ενικού αρσενικού γένους, του ρήματος *διάκειμαι* = έχω τη διάθεση < διά + κεῖμαι (το ρήμα κεῖμαι ως παθητικό είναι παρακείμενος του ρήματος τίθεμαι < θέμ. κει-)

Συνώνυμο: διατιθέμενος

Ομόρριζα: κοίτη, κόμα, ωκεανός, κοιμίζω, κειμήλιο, κοιτίδα